

8. Ankara Üniversitesi

8.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Ankara Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, İlkeler, Komisyonlar, Kurullar, Usul ve Esaslar, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, Performans programları, Stratejik Planlar, Faaliyet Raporları, üniversitenin misyonu, vizyonu, temel değerleri, Akademik Veri Yönetim Sistemi (AVESİS), öğretim programları ve ders içerikleri detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
	0	1	2	
1. Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				10/10
1.1. Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	2			Adında anahtar sözcük bulunan 20 zorunlu ders
1.2. Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			Adında anahtar sözcük bulunan 155 seçmeli ders
1.3. Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Paneli (2018), 4. ve 5. Feminist Forum, Fe Dergi, 150'nin üzerinde akademik yayın
1.4. Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin sayısı	2			Kadın Çalışmaları Lisansüstü Programı
1.5. Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin sayısı	2			Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM)
2. LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi				6/10
2.1. Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin sayısı	2			Ankara Üniversitesi Queer Araştırmaları Topluluğu (QueerAnka)
2.2. Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	0			
2.3. Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	2			8 etkinlik
2.4. Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0			
2.5. Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2			27 etkinlik
3. Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve cinsiyetçi kalıplar				5/8

3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	1	Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	Cinsiyet Eşitliği Sertifika Programı (KASAUM-ANKÜSEM)
3.3.	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	0	
3.4.	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	2	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı
PUAN		21/28	

Ankara Üniversitesi'nde Kadın Çalışmaları Lisansüstü Programı ve Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi bulunmaktadır. Çok sayıdaki öğrenci toplulukları arasında, "Ankara Üniversitesi Kuir Araştırmaları Topluluğu" isimli bir öğrenci topluluğu bulunmaktadır.

Ankara Üniversitesi toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda mevcut durumu analiz etmek ve bu alanda iyileştirmeler yapmak amacıyla Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı oluşturulmuştur.

Üniversite müfredatında anahtar sözcük taşıyan 173 dersten 48 tanesi toplumsal cinsiyet, 35 tanesi kadın, 12'si cinsiyet anahtar sözcüğünü başlığında taşımaktadır. Üniversitede ayrıca cinsellik odaklı 4 ders bulunmaktadır.

Üniversitenin Kadın Çalışmaları Yüksek Lisans Programı kapsamında Kaos GL ile birlikte 2013-2017 yılları arasında Queer Teori ve Heteroseksizm Eleştirisi ve Alternatif Politikalar dersleri yürütülmüştür. Ayrıca Kaos GL iş birliğiyle uluslararası düzeydeki Feminist Forum konferansları gerçekleştirilmiştir. Ancak 2017 OHAL KHK'ları nedeniyle üniversiteden akademisyenlerin ihraç edilmesiyle birlikte bu dersler ve etkinlikler dahil olmak üzere üniversitedeki akademik etkinlikler ve müfredatların LGBTİ+ kapsayıcılığı açısından büyük gerileme yaşanmıştır. Üniversite bünyesinde başta Kaos GL olmak üzere LGBTİ+ odaklı çalışan sivil toplum alanı iş birliğiyle gerçekleşen etkinlikler bir daha yapılmamış ve birlikte yürütülen dersler açılmamıştır.

Ankara Üniversitesi Queer Araştırmaları Topluluğu tarafından düzenlenen etkinlikler büyük ölçüde çevrimiçi ve kampüs dışında gerçekleştirilmiştir.

GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
	0	1	2	
1. Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				10/12
1.1. CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	2			Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Destek Birimi Yönergesi
1.2. Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" gibi kavramlara atıf sayısı	2			Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM) Yönetmeliği, Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı, Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi
1.3. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	0			
1.4. Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	2			Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu, Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı, Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi
1.5. Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2			Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı, Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi
1.6. Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2			Diploma ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge
2. Üniversitelerin TCE'ye dikkat çekmek için STK'larla yaptıkları iş birlikleri, etkinlikler				4/4
2.1. STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	2			Kaos GL, Genç LGBTİ+, Pembe Hayat, Uçan Süpürge
2.2. STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	2			Kaos GL Ayrımcılık Karşıtı Dersler, Heteroseksizm Eleştirisi ve Alternatif Politikalar Dersi, Queer Teori Dersi, 4. ve 5. Feminist Forum, Ankara Üniversitesi HeForShe Çalışma Grubu
3. Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri				9/10

3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS birimi sayısı	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Destek Birimi, Psikolojik Tacize Karşı Destek Birimi
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Destek Birimi Yönergesi, Psikolojik Tacize Karşı Destek Birimi Yönergesi
3.3	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	2	http://cts.ankara.edu.tr
3.4	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	1	Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi
3.5	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	2	2 program, 2 etkinlik
PUAN		23/26	

Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM) Yönetmeliğinde belirtildiği üzere merkezin etkinlik alanları toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinde belirlenmiştir. Ankara Üniversitesi'nin *temel değerleri* arasında ilgili tematik alana ilişkin olarak "akademik özgürlüğe öncelik verme, etik değerlere bağlılık, öğrenci merkezlilik, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı, ülke sorunlarına / önceliklerine duyarlı" gibi çeşitli değerler bulunmaktadır. Farklılıklara saygı gösteren bireyler yetiştirmek ise üniversitenin misyonlarından biridir.

Ankara Üniversitesi performans programları incelendiğinde 2011-2013 yılları arasında eğitim sisteminin geliştirilmesi konusunda cinsiyet temelli dengesizliğin azaltılması hedeflenmiştir. 2014 yılından itibaren program metninde kurumsal amaç ve hedefler konusunda "*toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı*" ilkesine yer verilmiştir. Ancak 2019 yılından itibaren yayınlanan performans programının hiçbirinde ne "*cinsiyet temelli dengesizliğin azaltılması*" hedefi ne de "*toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı*" ilkesine yer verilmemiştir.

Ankara Üniversitesi'nde aktif bir şekilde işleyen Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Destek Birimi bulunmaktadır. Bu birimde akademisyenlerin yanı sıra idari birimler ve öğrenci temsili meclisleri bulunmaktadır. CTS birimi için hazırlanmış websitesinde yönerge, politika belgesi, temsilciler meclisi üyeleri, 2012 yılından itibaren yapılan CTS Çalıştay Raporlarına ulaşılabilir.

Diploma ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönergede³¹ mezunların cinsiyet bilgilerinde değişiklik olması durumunda diplomadaki bilgilerin yeniden düzenleneceği, diplomanın arka yüzüne isim değişikliğine dair mahkemenin karar tarihi ile esas ve karar sayısının işleneceği belirtilmiştir.

Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM) sivil toplum kuruluşları dışında Columbia Global Centers İstanbul, Kosta Rika Büyükelçiliği, AB Delegasyonu, İsveç Büyükelçiliği ve BM Kadın Birimi ile toplumsal cinsiyet eşitliği alanında iş birliği geliştirmiş ve ortak çalışmalar yürütmüştür.

31 Ankara Üniversitesi Diploma ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge, 15.02.2019 tarihli 4531 sayılı Senato Kararı.

8.2. LGBTİ+ Hakları Ölçeği

Araştırmaya Ankara Üniversitesi mensubu olan 74 öğrenci, 10 akademik personel, 11 2016 öncesi mezun, 11 2016 sonrası mezun ve 2 bunlar dışında üniversite mensubu olmak üzere toplam 108 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 108 kişiye LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1-5 yanıt aralığında likert tipi sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Ankara Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	35,19			
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	33,33			
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	29,86			
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	49,08			
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	48,15			
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	18,98	Örgütlenme ve Savunuculuk	37,47	TOPLAM 39,97
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	47,69			
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	46,76	Güvenli Alan	44,06	
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	47,22			
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	38,20	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	21,72	
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	20,14			
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	20,60			
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	13,66	Akran Davranışları	56,64	
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	26,16			
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	29,40			
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	20,37			
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	56,71			
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	54,86			
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	58,33			

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Ankara Üniversitesi mensupları üniversitede örgütlenme imkanları ile ilgili LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinin 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 37,47, üniversitenin LGBTİ+'lar için güvenli olması ile ilgili 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 44,06, üniversite mensuplarının LGBTİ+'lara karşı düşünce ve davranışları ile ilgili 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 21,72, ve son olarak akranlarının LGBTİ+ öğrencilere karşı tutumunu ölçen 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 56,64 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Ankara Üniversitesi için toplam skor 39,97 olarak hesaplanmıştır.

8.3. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği

Ankara Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	42,50	Şiddet	47,00
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	55,25		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	37,25		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	53,25		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	41,00	Akademik Faaliyetler	50,75
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	51,75		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	56,00		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	47,25		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	50,50		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	51,75		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	50,25	Barınma	30,00
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	56,25		
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	28,50		
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	27,00		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	28,75		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	36,00		
			TOPLAM	44,50

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Ankara Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan LGBTİ+'lara Yönelik

Ayrımcılık Ölçeği, Ayrımcılık: Şiddet alt boyutuna 47,00, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık: Akademik faaliyetler alt boyutuna 50,75 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık: Barınma alt boyutuna 30,00 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Ankara Üniversitesi için toplam skor 44,50 olarak hesaplanmıştır.